

**СТИЛІСТИЧНА РОЛЬ ОДНОСКЛАДНИХ РЕЧЕНЬ
У РОМАНІ ВОЛОДИМИРА ЛИСА «СТОЛІТТЯ ЯКОВА»**

У статті проаналізовано наукові дослідження щодо видів односкладних речень в українській мові і виявлено структурно-семантичні та функціонально-стилістичні особливості односкладних речень у романі Володимира Лиса «Століття Якова», розглянуто специфіку функціонування односкладних речень, зокрема стилістичні можливості кожного виду та їхню роль у створенні індивідуального стилю й творчої манери письменника.

Ключові слова: синтаксис, стилістика, односкладне речення, структурно-семантичні особливості, функціонально-стилістичні особливості, індивідуальний стиль автора.

Martsyn S., Nesterenko N., Polozova O. The Stylistic Role of One-word Sentences in the Novel "The Age of Jacob" by Volodymyr Lys. In Volodymyr Lys's novel *The Age of Jacob*, all types of one-word sentences are widely represented, and the lack of scientific works aimed at studying the functional features of one-word sentences in historical novels of the XXIth century determines the relevance of the chosen topic. The purpose of the article is to analyse the structural, semantic, functional and stylistic features of one-word sentences in Volodymyr Lys's novel *The Age of Jacob*, which makes it possible to understand the specifics of each type of sentence, their role in creating the writer's individual style and creative manner. The purpose of the article is to determine the statistics of the use of one-word sentences in the novel, to classify and study their structure and semantic features.

Volodymyr Lys's novel *"The Age of Jacob"* demonstrates high activity of one-word sentences functioning, in particular, the most productive are one-part definite-personal constructions, indefinite-personal and impersonal sentences. Nominative clauses are less frequently used, and generalised personal and infinitive structures are the least frequently used.

Sentence words in Volodymyr Lys's fiction have a significant pragmatic potential. They are aimed at rhythmic and intonational, emotional and evaluative expression of the statement, at modelling informative types and stylistic devices, as well as at embodying the dominant philosophical and aesthetic principles of the artist. One-word sentences help to create a rhythmic melody of the text, enhancing the emotional colouring of the statements. These sentences allow the author's linguistic personality to focus on his own inner world, feelings, experiences, assessments and philosophical reflections, making his work multidimensional and deeply shaded.

Keywords: syntax, stylistics, one-word sentence, structural and semantic features, functional and stylistic features, individual style of the author.

Вступ

Односкладне речення – це тип простого речення, що вважається синтаксичною одиницею з широкими виражальними можливостями і використовується в усіх стилях мовлення. Більшість філологів сходяться на думці, що односкладні речення не є варіантами двоскладних речень і не протиставляються їм. Автори енциклопедії «Українська мова» зазначають, що «односкладне речення – тип простого речення, структурно-предикативна основа якого ґрунтується на функціонуванні єдиного поширеного або не поширеного залежними компонентами (другорядними членами) головного члена, що виступає засобом вираження предикативності. Головний член односкладного речення не співвідносний ні з підметом, ні з присудком, хоч формально може уподібнюватися до одного з членів двоскладного речення» (Українська мова, 2000: 395).

Вивченням односкладних речень займалися В. М. Брицин, І. Р. Вихованець, В. Д. Горяний, П. С. Дудик, А. П. Загнітко, Л. О. Кадомцева, К. Ф. Шульжук та інші українські синтаксисти, хоча, як зауважує В. М. Брицин, цей тип речень «залишається найменш вивченим серед інших реченневих об'єктів» (Брицин, 2001: 81). У тлумаченні синтаксичних явищ немає однастайності як серед представників різних мовознавчих напрямків, так і в працях, що ґрунтуються на однакових вихідних принципах аналізу. Особливо це стосується досліджень семантико-синтаксичного спрямування, де різні автори можуть виходити з різних тлумачень і підходів до аналізу синтаксичної структури речень. Такі розбіжності можуть бути зумовлені індивідуальними особливостями підходу дослідників, різними теоретичними уявленнями або відмінностями в мовознавчих парадигмах.

Здебільшого розгляд односкладних речень обмежувався описом їхніх структурних особливостей, хоча актуальності набувають дослідження специфіки функціонування їх у художньому тексті, адже виявлення особливостей розкриває комунікативні можливості цих структур та визначає їхню роль у реалізації авторських інтенцій.

У романі Володимира Лиса «Століття Якова» широко репрезентовані односкладні речення всіх видів, а відсутність наукових робіт, спрямованих на вивчення функціональних особливостей односкладних речень в історичних романах ХХІ ст., зумовлює актуальність обраної теми.

Метою статті є виявлення структурно-семантичних та функційно-стилістичних особливостей односкладних речень у романі Володимира Лиса «Століття Якова», що дає змогу усвідомити специфіку кожного типу речень, їхню роль у створенні індивідуального стилю й творчої манери письменника.

Основні завдання – дослідити функційно-стилістичні особливості односкладних речень, використаних у романі, їхню будову, типологію, визначити статистику вживання їх автором.

Методи дослідження

Для виконання поставлених завдань у роботі використані такі методи дослідження: метод суцільної вибірки (для формування картотеки односкладних речень), елементи кількісних підрахунків (для унаочнення результатів дослідження), метод семантико-стилістичного аналізу (для з'ясування художньо-виражальних можливостей розглядуваних одиниць), описовий метод (для огляду мовознавчих праць, узагальнення одержаної інформації, а також опису функцій досліджуваних синтаксичних одиниць та їхньої систематизації).

Виклад основного матеріалу

В українському мовознавстві праці, присвячені односкладному реченню, з'являються на початку 20 ст., зокрема О. Синявський виокремлював «безпідметові речення й безприсудкові речення» (Синявський, 1941: 229), Л. Булаховський – «безособові, відносно-безоособові й називні» (Булаховський, 1977).

П. Дудик запропонував системну характеристику структурних типів односкладних речень, серед яких виділив «означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфінітивні, номінативні» (Дудик, 1972: 232–262), але водночас зазначав, що «порівняно з двоскладними реченнями, які становлять основний, найбільш поширений і стандартний тип речення, односкладні структури кількісно менше виявлені у всіх формах і стилях мови» (Дудик, 1972: 233).

У 80-х рр. XX століття з'являється монографія В. Горяного «Синтаксис односкладних речень», де він робить спроби поділити односкладні речення на «особові та безособові». Таку класифікацію він обґрунтовує «семантикою й значенням суб'єктів як носіїв предикативної ознаки, наявність / відсутність граматичної особи» (Горяний, 1984: 20). Також науковець зазначає, що «в особових реченнях ця

особа виражена дiєслiвними закінченнями головного члена речення, у безособових такої особи немає й бути не може» (Горяний, 1984: 20). Односкладні особові речення за формами вираження головного члена (суб'єкта) В. Горяний подiляє на декiлька видiв, зокрема на «речення з означеним суб'єктом (означено-особові), речення з неозначеним суб'єктом (неозначено-особові), речення з узагальненим суб'єктом (узагальнено-особові). Безособові речення з погляду наявності / відсутності в них суб'єкта як носія предикативної ознаки натомість подiляють на речення з нульовим суб'єктом, речення з непрямим суб'єктом, речення з синкретичним суб'єктом» (Горяний, 1984: 20). Слiд зазначити, що наведена класифікація не є поширеною в українському мовознавстві.

У «Граматикi української мови» І. Вихованець, К. Городенська, А. Грищенко за сукупністю структурних і семантичних ознак видiляють такі основні види односкладних речень, як «означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфiнітивні, номiнативні, вокативні (речення-звертання)» (Вихованець, & Городенська, Русанівський, 1982: 174).

Що стосується класифікації односкладних речень І. Вихованця, то науковець описує «дiєслiвні, інфiнітивні, iменникові (серед iменникових видiляючи окремо вокативні речення), прислiвникові речення» (Вихованець, 1993). Але односкладні означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові речення він вiдносить до двоскладних речень.

У сучасному українському синтаксисі поряд з односкладними функціює й термін «однойдерні речення» подiляють «однойдерні речення» на «однойдерно-двокомпонентні й однойдерно-однокомпонентні» (Слинько, & Гуйванюк, Кобилянська, 1994).

К. Шульжук описує такі типи односкладних речень, як «означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, інфiнітивні та номiнативні» (Шульжук 2004: 112–132). Цієї класифікації ми й будемо дотримуватися в нашій розвідці.

Односкладні речення, або прості речення з одним головним членом, порівняно з двоскладними структурно значно менші за обсягом, це робить такі речення короткими та лаконічними, спрощуючи їхнє розуміння. Головний член в односкладних реченнях виконує подвійну роль: він називає предмет або явище, а також стверджує їхню

наявність чи характеризує дію у зв'язку з предметом. Це дозволяє виражати відношення до дійсності та відтворювати предикативність речення. Відсутність другого головного члена в таких реченнях не робить їх неповними, оскільки вони самостійно передають необхідну інформацію.

В українській мові односкладні речення класифікуються за морфологічними ознаками головного члена та їхньою семантикою. За морфологічними ознаками головного члена виділяють іменні та дієслівні односкладні речення. Усі типи односкладних речень можуть мати стилістичні можливості, що найвиразніше проявляються в широкому контексті. Оскільки односкладні речення часто використовуються поряд з двоскладними, вони можуть виділятися на тлі більш складних конструкцій та надавати тексту особливої динаміки та емоційної насиченості. Такий контраст допомагає наголосити на важливих смислових моментах тексту та привернути увагу читача до ключових ідей.

У романі Володимира Лиса спостерігаємо частотне вживання означено-особових речень, особливо серед дієслівних односкладних. У таких реченнях форма головного члена виражається дієсловами першої особи однини та множини дійсного способу, наприклад: *Сина хочу. А потім – доцю* (Лис: 20); – *Чув, мамо...* (Лис: 13); *Можемо транспортувати вас до районної лікарні, а можна...* (Лис: 182) або дієсловами другої особи однини та множини дійсного способу, наприклад: – *Добре, – голос чоловіка ледь полагіднішав. – Я даю вам п'ять хвилин. Можете попроситися. Але не тратьте даремно часу на відмовляння. Вона поїде зі мною. Бувайте.* (Лис: 85); – *Хочу вам показати на прощання одну вельми цінну річ, – сказав Яків. – Вельми цінну. Може, й купите. Дуже вас прошу.* (Лис: 86); – *Мовчи, – кричить він. – Чуєш, мовчи. – Відчини, – почув шепіт.* (Лис: 62).

Автор також використовує односкладні речення, у яких головний член виражений дієсловом наказового способу, наприклад: – *Йди, хоча могли б разом і пообідати* (Лис: 38); – *То стріляй, стріляй, все заразом рішиться, то ліпше, ніж з поломаною долею жити* (Лис: 29); – *Гвалтуйте! Проше пана...* – *Вставай!* (Лис: 76); – *Спить, – сказала Ольга зовсім біля нього, а тоді тихіше, до лікарки звертаючись: – Ходімо, на дворі пуговоримо* (Лис: 186), що переміщує увагу читача на дію й акцентує на важливості її виконання.

Використання односкладних означено-особових речень у мовленні роману свідчить про динамічність висловлення, оскільки такого типу конструкції дозволяють уникнути повторення членів речення, виражених займенником. Це робить мовлення персонажів більш експресивним та стислим. Важливо також зазначити, що в романі Володимира Лиса «Століття Якова» означено-особові речення широко представлені в діалогічному мовленні героїв, тому що конструкції такого типу пов'язують з мовою емоційною, розмовною, наприклад: – *Жити хочу, дедьку Якове, землю горати, дітей ростити. У світ вивести* (Лис: 180); – *Пойду до жида, куплю зельонки. Сам і змастиш ввечером рани на моєй дуні.* (Лис: 136).

Стилістична функція означено-особових речень полягає в тому, що за відсутності іншого головного члена речення, вони допомагають зосередитись на головному члені речення, вираженому дієсловом, наприклад: – *Буду у вівторок вранці, – сказала вона. – Ні завтра. А у вівторок* (Лис: 32), тим самим, висуваючи на перший план не діяча, а дію чи стан, тоді як наявний підмет-займенник перебирає на себе логічний наголос.

Означено-особові конструкції в романі можуть виконувати різноманітні функції: допомогти розкрити внутрішній світ ліричного героя, висловити громадянську позицію автора, створити атмосферу щирої та довірливої розмови з читачем. Використання означено-особових структур може надати тексту емоційності та глибини, щоб читач занурився в події твору.

Не менш уживаними в романі є неозначено-особові речення, у яких дійова особа не окреслюється. Головний член у таких реченнях, як відомо, виражається дієсловом у формі 3-ї особи множини минулого, наприклад: – *Билися люто, довго, до крові* (Лис: 34); *Стояли ще там і щось балакали* (Лис: 38); *Авжеж, чогось Цвіркунами їх прозивали* (Лис: 36); *Поховали Івана за Цвинтарною Огорожею, без батюшки і одпіванія, і ніп на проводи обходив неосвячену могилу* (Лис: 23) та майбутнього часу, наприклад: – *Тебе заміж oddadуть за Вергуна, – прямо сказав він* (Лис: 24), – *На всеньке село, як узнають* (Лис: 22).

Уживання неозначено-особових речень у романі може мати стилістичну особливість, яка ґрунтується на тому, що невизначеність діяча (діячів) увага більшою мірою зосереджується на самій дії. Це може створювати ефект напруженості, динаміки та загострення

уваги читача на самому процесі дії, а не на особах, які здійснюють цю дію. Такий підхід може бути особливо ефективним для створення психологічно напружених ситуацій чи драматичних моментів у тексті, наприклад: *Проказали те коротке слово й замовкли. Мовчали довго* (Лис: 30), *Сорочку родині мою показали* (Лис: 34).

Неозначеність особи в такому виді односкладних речень зумовлена ситуативно, адже діяч відомий, хоча його свідомо не називають, наприклад: *Стояли ще там і щось балакали* (Лис: 38), або суб'єкт дії невідомий ні мовцеві, ні співрозмовникові, наприклад: *Циганом прозивали* (Лис: 29), *Ще прозивали їхню родину Саратовці* (Лис: 13).

Найбільше в романі неозначено-особових конструкцій, у яких головний член речення вказує на дію, що виконується багатьма особами, наприклад: *Чекали приїзду, точніше, приходу молодого, бо ж з одного села, звісно, разом з весільним супроводом, а після короткого спільного застілля, як годилося, мали рушати на вінчання. До того обряду, до того, як піднімуть над головами наречених корони й благословить батюшка на довге й щасливе життя, кричати «Гірко!» не годилося, то й не кричали* (Лис: 26); *Через два дні після Василюшиного весілля хлопця знайшли у їхній річці Мережці з каменем на шийі* (Лис: 13).

Трапляються в тексті речення, де неозначено-особові речення виступають у функції вставних, наприклад: *Казали, назад вернутись* (Лис: 23); *Казали, то знаменита на округу трійця музикантів, виписана Вергунами з міста* (Лис: 39); *Явтуха Гупалівського вбили. Казали, коли на машину з якимось начальством напали* (Лис: 177).

У неозначено-особових реченнях домінують факти, події або процеси, а суб'єкт дії залишається невизначеним. Головна ідея полягає в тому, що сам факт чи процес є важливішим за те, хто його виконує. Такий підхід дозволяє зосередитися на самій дії чи явищі, не вдаючись до деталей, хто саме виконує цю дію, наприклад: *Поткнулися. Пройшли крізь вранішній осінній туман безшелесними примарами. Виникли у дворах, коло хат, заходили в хати. Мали, певно, чітку інформацію...* (Лис: 152).

Частотними в романі є конструкції, у яких головною є дія або її результат, а діяча навмисне залишають невизначеним, наприклад: *Посиділи, погомоніли. По маленькій чарочці випили* (Лис: 180); *Там ще пекли, варили – готувалися до весілля* (Лис: 37); *Завезли їх, як виявилось, у Сілезію, місто Кенігсгут. Тут помістили у табір і на другий день до роботи поставили* (Лис: 159).

У неозначено-особових структурах відсутній граматичний підмет, навіть займенниковий, що дозволяє підкреслити загальний або типовий характер події, наприклад: *Вельми то здивували, бо ж воювали вже з полянами, до Луцька мало не приперлися, за верстов двадцять-тридцять од міста стояли вже* (Лис: 36). У неозначено-особових реченнях суб'єкт дії мислиться, але, імовірно, він відіграє незначну роль і не називається в тексті. Це є основною специфікою неозначено-особових речень, що відрізняє їх від інших типів конструкцій.

Існують випадки, коли автор свідомо усуває називання суб'єкта дії з метою створення неозначеності та суб'єктивної неокресленості вислову. Це може бути зумовлено метою автора наголосити на узагальненості або типовості події, створити певну атмосферу або ефект масовості чи невизначеності. Такий підхід дає можливість створити більш виразний та емоційно насичений текст, наприклад: *Його-то заберуть. Али ж і Зосю з доньками, з сином малесеньким, з мамою старою – вивезуть. Ой, вивезуть. І як їм у тій Сибірі прийдеться – в холоді, та на мерзлій бульбі й черствому хлібі... Зосі...* (Лис: 181).

Неозначено-особові речення є важливими для творчої манери митця, оскільки іноді виступають структурним центром не тільки одного, але й декількох речень. Вони різноманітні за своєю семантикою, морфологічним вираженням головного члена й функціональним навантаженням. У романі Володимира Лиса найбільш поширеними є неозначено-особові речення, де головний член виражений формою множини минулого часу дійсного способу. Такі конструкції дозволяють автору створити враження загальності чи типовості подій, що описані в тексті.

Узагальнено-особові речення, що характеризуються образністю, експресивністю й використовуються в розмовному мовленні, художніх текстах, фольклорі, у досліджуваному романі вживаються рідко, наприклад: *Влюбетися, як води квартиру випити. Ще рік-два, хай три... Закохаються, залюбляться, а там* (Лис: 12).

Безособові конструкції в тексті роману не поступаються означено-особовим за частотністю вживання, тому що, будучи внутрішньо дуже розгалуженими, поєднують у собі різноманітні логіко-змістові й стилістичні варіанти. Безособові речення спрямовані на виявлення експресії, а тому притаманні лише текстам, де експресія ґрунтується на обставинах мовлення та змісті повідомлюваного.

Головний член цього виду односкладних речень може бути виражений безособовим дієсловом, що відображає стан героя, наприклад: *Натомість солодко замлоїло у грудях. Озирнутися не стачило сили* (Лис: 40); *Бо ув очах потемніло* (Лис: 29); *Деся під ложечкою занило* (Лис: 25); *І полотніє* (Лис: 6); або повідомлення про стихійні явища, стани й процеси, що відбуваються в природі, наприклад: *Тоді вечоріло* (Лис: 45); *Морозом війнуло...* (Лис: 28); *Мело. Мовби сліди замітало* (Лис: 197); *Надворі було доволі прохолодно. Аж ніби морозно* (Лис: 38). Такі безособові речення найбільш типові в тексті роману.

Автор використовує й безособові речення, де присудок представлений словом *нема*, з яким поєднується додаток у родовому відмінку, що вказує на особу чи предмет, відсутність яких підтверджується. Такі конструкції можуть бути еліптичними, наприклад: *Бо ж письма нема.* (Лис: 6); – *Нема у нас іншого виходу* (Лис: 25); – *У мене набойв нема* (Лис: 42).

Характерними для авторського стилю є й речення, головний член яких виражений формальною зв'язкою (дієслова *бути*) або допоміжними дієсловами *починати*, *ставати*, наприклад: *Якову було добре. Добре було Якову* (Лис: 46); *Надворі було доволі прохолодно* (Лис: 25); *І йому стало смішно* (Лис: 32).

Частотними в тексті є безособові речення, у яких головний член виражений особовим дієсловом у значенні безособового, представлені структурами, що омовлюють особливості фізичних станів: *Хоч у серці таки кололо* (Лис: 196); *Пронизало всього* (Лис: 32).

Трапляються в тексті й односкладні речення з безособовим дієсловом з постфіксом *-ся*, як-от: *Назовсім минулося відтоді* (Лис: 179).

Безособові речення, головний член яких виражено безособовим дієсловом, особовим в значенні безособового, дієслівним членом з афіксом *-ся*, прислівником, як було продемонстровано на прикладах, мають широку амплітуду вживання. Вони можуть виражати стани, процеси, явища навколишнього середовища, настрої, переживання, відчуття людини, бажання тощо. Ці конструкції додають емоційності та експресивності мовлення.

Варто зазначити, що інфінітивні речення вживаються письменником украй рідко, зокрема: *Відпустити коня й іти пішки до міста?* (Лис: 32); *Озирнутися не стачило сили* (Лис: 40).

Низькою частотнiстю вживання вiдзначаємо й номiнативнi речення, що описують об'єкти або явища без прямого вказiвника на дiю чи стосунки мiж ними. Такий пiдхiд надає можливостi читачевi самостiйно уявити описанi об'єкти, iнтерпретуючи змiст тексту по-своєму, наприклад: *Чудна жiнка* (Лис: 7); *Чужий чорний котисько* (Лис: 8); *[Гудзики величезнi, чавуннi], затерплi пальцi...* (Лис: 16); *Четверо. Боiвка* (Лис: 177).

Односкладнi номiнативнi речення, якi здебiльшого використовують у рiзножанрових художнiх текстах, характеризуються здатнiстю створювати статичнi описи. Цi речення можуть передавати думку окремими, iнодi не пов'язаними мiж собою частинами, створюючи образи пунктирно. Вони вiдрiзняються лаконiчнiстю, що уможливорює надати будь-якому висловленню емоцiйно-експресивного забарвлення та iнтонування. Номiнативнi речення можуть активiзувати сприйняття тексту читачем, стимулюючи його уяву. При цьому вони служать так званими "вiдправними пунктами", вiд яких уява читача розгортає картину, домальовуючи їi власними барвами, наприклад: *Тиша. Страшна тиша тиш* (Лис: 180); *Мамин зойк* (Лис: 33).

Роман Володимира Лиса «Столiття Якова» демонструє високу активнiсть функцiювання односкладних речень, зокрема найбільш продуктивно представленi односкладнi означено-особовi конструкцiї, неозначено-особовi та безособовi речення. Меншою частотнiстю вживання вiдзначено називнi речення, найменшою – узагальнено-особовi та iнфiнiтивнi структури.

Висновки

Односкладнi речення в синтаксичнiй системi української мови посiдають важливе мiсце. Вони є цiкавим явищем i з позицiї структури, i з погляду змiсту. Односкладнi речення мають лише один головний член, який, завдяки своїй граматичнiй формi, вiдображає певнi факти чи явища. Цi речення мають свої стилiстичнi особливостi, якi можуть найкраще проявитися в контекстi.

Односкладнi речення в художньому мовленнi Володимира Лиса мають значний прагматичний потенцiал. Вони спрямованi на ритмико-iнтонацiйне та емоцiйно-оцiнне увиразнення висловлення, на моделювання iнформативних типiв i форм мовлення. Односкладнi речення допомагають створювати ритмiчну мелодику тексту,

підсилюючи емоційне забарвлення висловлювань. Ці речення сприяють зосередженню автора й читача на власному внутрішньому світі, відчуттях, переживаннях, оцінках та філософських роздумах і, безсумнівно, є визначною ознакою ідіостилу письменника.

Перспективою наукової розвідки вбачаємо подальше вивчення семантико-синтаксичної організації художньої оповіді Володимира Лиса, оскільки його творчість – багатий матеріал для дослідження різноманітних синтаксичних конструкцій.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Брицин**, В. М. (2001). Односкладні речення в українській мові: до питання методології їхнього дослідження. *Мовознавство*, 3, 81–87. 2. **Вихованець**, І. Р. (1993). *Граматика української мови. Синтаксис: підручник*. Київ: Либідь. 3. **Вихованець**, І. Р., & Городенська К. Г., Русанівський В. М. (1982). *Граматика української мови*. Київ: Рад. шк. 4. **Горяний**, В. Д. (1984). *Синтаксис односкладних речень*. Київ: Рад. шк. 5. **Дудик**, П. С. (1972). Односкладні речення. У *Сучасна українська літературна мова: Синтаксис*. (с. 232–262.). Київ: Наукова думка. 6. **Лис**, В. (2010) *Століття Якова*. Харків: Клуб «Сімейного дозвілля». 7. **Синявський**, О. (1941). *Норми української літературної мови*. Львів: Укр. вид-во. 8. **Слинько**, І. І., & Гуйванюк Н. В., Кобилянська, М. Ф. (1994). *Синтаксис сучасної української мови: Проблемні питання*. Київ: Вища школа. 9. **Українська мова: Енциклопедія** (2000). Київ: Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm> 10. **Шульжук**, К. Ф. (2004). *Синтаксис української мови*. Київ: Академія.

REFERENCES

1. **Brytsyn**, V. M. (2001). Odnoskladni rechennia v ukrainskii movi: do pytannia metodolohii yikhnoho doslidzhennia [One-word sentences in the Ukrainian language: to the question of the methodology of their research]. *Movoznavstvo – Linguistics*, 3, 81–87. 2. **Vykhovanets**, I. R. (1993). *Hramatyka ukrainskoi movy. Syntaksys: pidruchnyk* [Grammar of the Ukrainian language. Syntax: a textbook]. Kyiv: Lybid. 3. **Vykhovanets**, I. R., & Horodenska K. H., Rusanivskiy V. M. (1982). *Hramatyka ukrainskoi movy* [Grammar of the Ukrainian language]. Kyiv: Rad. shk. 4. **Horianyi**, V. D. (1984). *Syntaksys odnoskladnykh rechen* [Syntax of one-word sentences]. Kyiv: Rad. shk. 5. **Dudyk**, P. S. (1972). Odnoskladni rechennia [Simple sentences]. In *Suchasna ukrainska literaturna mova: Syntaksys* [Modern Ukrainian literary language: Syntax] (pp. 232–262.). Kyiv: Naukova dumka. 6. **Lys**, V. (2010) *Stolittia Yakova* [The century of Jacob]. Kharkiv: Klub «Simeinoho dozvillia». 7. **Syniavskiy**, O. (1941). *Normy ukrainskoi literaturnoi movy* [Norms of the Ukrainian literary language]. Lviv: Ukr. vyd-vo. 8. **Slynko**, I. I., & Huivaniuk N. V., Kobylianska, M. F. (1994). *Syntaksys suchasnoi ukrainskoi movy: Problemni pytannia* [Syntax of the modern Ukrainian language: problematic issues]. Kyiv: Vyshcha shkola. 9. **Ukrainska mova: Entsyklopediia** [Ukrainian language: Encyclopedia] (2000). Kyiv: Ukrainska entsyklopediia im. M. P. Bazhana. 10. **Shulzhuk**, K. F. (2004). *Syntaksys ukrainskoi movy* [Syntax of the Ukrainian language]. Kyiv: Akademiia.

Марцин Світлана Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства і лінгводидактики імені професора О. Г. Муромцевої, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; вул. Валентинівська, 2, м. Харків, 61168, Україна.

E-mail: martsin_sveta@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-1265-8833>

Martsyn Svitlana – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Associate Professor at Professor O. G. Muromtseva Department of Ukrainian Studies and Linguistic Didactics, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; 2 Valentynivska Str., Kharkiv, 61168, Ukraine.

Нестеренко Наталя Петрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства і лінгводидактики імені професора О. Г. Муромцевої, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; вул. Валентинівська, 2, м. Харків, 61168, Україна.

E-mail: nattapetta@hnpu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0003-1267-2907>

Nesterenko Natalya – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Associate Professor at Professor O. G. Muromtseva Department of Ukrainian Studies and Linguistic Didactics, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; 2 Valentynivska Str., Kharkiv, 61168, Ukraine.

Полозова Олена Олександрівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри українознавства і лінгводидактики імені професора О. Г. Муромцевої, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди; вул. Валентинівська, 2, м. Харків, 61168, Україна.

E-mail: polozoval@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0002-6780-1764>

Polozova Olena – Candidate of Philological Sciences (Ph.D.), Associate Professor at Professor O. G. Muromtseva Department of Ukrainian Studies and Linguistic Didactics, H. S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University; 2 Valentynivska Str., Kharkiv, 61168, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 31 березня 2024 року

Citation

ДСТУ 8302:2015: Марцин С. О., Нестеренко Н. П., Полозова О. О. Стилiстична роль односкладних речень у романi Володимира Лиса «Столiття Якова». *Лiнгвiстичнi дослiдження*: зб. наук. пр. Харк. нац. пед. ун-ту iменi Г. С. Сковороди / гол. ред. Н. В. Пiддубна. Харкiв, 2024. Вип. 60 (до 100-рiччя вiд дня народження заслуженого дiяча науки i технiки України, доктора фiлологiчних наук, професора Сергiя Iвановича Дорошенка). С. 220–231. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.18>

АРА: Марцин, С. О., & Нестеренко, Н. П., Полозова, О. О. (2024). Стилiстична роль односкладних речень у романi Володимира Лиса «Столiття Якова». *Лiнгвiстичнi дослiдження*, 60 (до 100-рiччя вiд дня народження заслуженого дiяча науки i технiки України, доктора фiлологiчних наук, професора Сергiя Iвановича Дорошенка), 220–231. DOI: <https://doi.org/10.34142/23127546.2024.60.18>